

גליון ל"ט תשע"ד
שנה ג'

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחה קליין על האישור לשימוש בתמונה

סיפורי חז"ל

אחד מתלמידי רבי שמעון בר יוחאי ושמו רבי יצחק, יצא בבוקר מביתו בדרכו לבית הכנסת, ונתקל באיש עני שהיה לו רק מטבע בן חצי מעה. פתח העני בדברי תחנונים: "אנא, רחם נא על חיי ועל נפשות ילדי המסכנים! ענה לו רבי יצחק בקול רחמני, והלא מצבי הוא בדיוק כמצבך, ואין בידי דבר חוץ ממטבע עלובה של מחצית המעה, גם זה טוב בשבילי, השיב העני האומלל, בידי חצי מעה, ואם נתן לי את המטבע שבידך, תהיה לי מעה שלמה, ואוכל לקנות בה ככר לחם, אשר תשביע את רעבונו של ילדי המסכנים. הסכים רבי יצחק ונתן לו את המטבע שלו בשמחה. העני מיהר לביתו כדי להחיות את נפשותיהן הרעבות של בני משפחתו, ואלו רבי יצחק המשיך בדרכו לבית הכנסת. לילילה, ישן רבי יצחק על מיטתו - והנה חלום. בחלומו הוא עומד על שפת הים, כשלפתע מתנפלים עליו שונאים. ועומדים להשליכו לתוך מעמקי הים! והנה הוא מבחין ברבו, רבי שמעון בר יוחאי, המושיט ידיו להצילו, אך המרחק ביניהם רב מדי, וקצרה ידו של רבי שמעון מלהושיע, והוא אינו מצליח להצילו, עוד רגע והנה הוא טובע. בעוד הוא מפרפר בין חיים למות, הוא חש ביד המוציאה אותו מן המים. התבונן רבי יצחק לראות מי הוא המציל אותו, והנה זה העני אשר פגש בבוקר, שמייהר עתה לעזרתו, הצילו ממעמקי הים, ומסר אותו לידי רבו רבי שמעון. התערער רבי יצחק משנתו, ולבו הלם בקרבו מאימת החלום. אט אט הוא נרגע מחלומו המבעית, והתעמק להבין את פשרו. פתאום הוהר לו, כי מן השמים גילו לו שעמד בסכנה גדולה וגורה איומה ריחפה עליו, ורק בזכות מחצית המעה, בכוחה של מטבע קטנה זו, אשר בה החיה נפשות רעבות ניצל מגזרה כה קשה, ורבו רבי שמעון יכול היה לבקש עליו זכות.

(עפ"י זהר פרשת בשלח)

פרשת השבוע

לשמוע את תשובתו. ענה להם רבי משולם את תשובתו, והנה היה זה ממש אותו פסק שפסק להם הרב של עירם. התחילו האנשים לחייך, ראה זאת רבי משולם ושאלם על מה ולמה מחייכים הם? או סיפרו השניים את כל השתלשלות המעשה, שכיון שהייתה שעתם דחוקה פנו אל הרב של עירם כדי שיפתור להם את שאלתם והוא אכן עשה זאת בתוך רגעים ספורים. כששמע רבי משולם את דבריהם התמלא התפעלות רבה ואז חשב בלבו שאם היה ביכולתו של אותו רב לפסוק שאלה כה חמורה תוך כמה רגעים, או מן הסתם הוא גאון גדול, ואם כן חייב הוא להקביל את פניו. כאשר הגיע רבי משולם אל ביתו של אותו רב התמלא הרב מורא ופחד, ומיהר להתעניין על מה ולמה הטריח הגאון את עצמו אל ביתו. סיפר לו רבי משולם כי התמלא התפעלות, כיצד עלה בידו לפסוק במהירות רבה כל כך שאלה עמוקה וקשה שכחו. הודה אותו רב על האמת וסיפר כי אומנם לא ידע מה להשיב, ובכה במר נפשו להשי"ת שיחלצוהו מן המיצר ויעזור לו, וכך היה. כששמע רבי משולם את הדברים טרה התפעלותו בבת אחת ואמר: "לבכות גם אנו יכולים אולם הדרך הנכונה היא לעמול בתורה". נתן לו שלום והלך לו לדרכו.

אם בחקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה
בעת כהונתו של הגה"ק רבי משולם איגרא זיע"א כרב ואב"ד בעיר טיסמניץ, נכנסו אליו פעם שני בעלי בתים מעיר סמוכה לדין תורה, ומתוך חומר העניין ביקש הגאון שיפסיקו עתה ויחזרו למחרת. כשיצאו מביתו החליטו שאין ביכולתם להמתין עד יום מחר, והחליטו שאת דבר השאלה ישאלו לרב דמתא לרב של העיר שלהם, וכן עשו. כששמע אותו רב את שאלתם הקשה והמסובכת, ביקש מהם שישבו אליו כעבור כמה רגעים, נכנס הרב לחדר אחר והתפלל להשי"ת בבכיות גדולות שיעזרוהו לפסוק את העניין הקשה שהובא לפניו. ואכן נתקבלו תפילותיו, ונפל בדעתו לפתוח איוה ספר, ושם נתגלה לפניו אותה שאלה ממש והתשובה בצידה. שמח הרב שמחה גדולה ומיהר לצאת אל בעלי הדין ופסק להם את דינם.
כעבור זמן נודמן לאותם שני בעלי הדין לשהות בעיר טיסמניץ, וחשבו שהגם שכבר נפסקה להם שאלתם, בכל זאת מן הראוי להיכנס לרבי משולם איגרא לשמוע מה היה הוא פוסק בכגון דא, נכנסו אליו וביקשו מחילה על שלא שבו אליו בעת ההיא, אומנם עתה מבקשים הם

זמני השבת

זמני יציאת השבת:
ירושלים: 8:11 ת"א: 8:13 ר"ת: 8:45

פרשת בחקותי

זמני כניסת השבת:
ירושלים: 6:54 ת"א: 7:09

נס ההצלה של רבי שמעון בר יוחאי מהרומאים

עד לאותם ימים בהם חי ופעל רבי שמעון בר יוחאי, היתה תקופה קשה ביותר לעם ישראל. הרומאים, ובראשם הקיסר אדרינוס, רדפו את היהודים בכל מקום שהיו. רדיפות אלו נמשכו מאז חורבן הבית ועד לתקופה זו של רשב"י. במיוחד רצו הרומאים לגזור על היהודים שימירו את דתם על ידי גזרות קשות, ודור זה היה נקרא בפי חז"ל "דור של שמד", כי זה היה עיקר מטרתם - השמדה רוחנית של כלל ישראל. כידוע, הם הוציאו להורג את עשרת הרוגי מלכות, אשר ביניהם נמנו גם רבותיו של רשב"י. אך לאחר מכן, בימיו של רבי שמעון, כשעלה על כס קיסרות רומי המלך אנטונינוס פיאוס, הוקל מעט עולם של הרומאים. אולם לא כן היה גורלו של רבי שמעון. הוא עצמו נרדף על ידי המלכות ואף הוציאו עליו גזר דין מות, מסיבת היותו מנהיג עם ישראל ומלמד תורת ה'. הוא הוכרח להימלט ולהסתיר את עצמו במערה שלש עשרה שנה, ומעשה שהיה כך היה:

הרומאים, במקביל לגזרותיהם, החלו בבניית ארץ ישראל: הם בנו גשרים ושוקים ותקנו מרחצאות, והכל בכדי להראות ליהודים, שטוב וכדאי להתחבר אליהם ולחסות בצלם. באותה עת ישבו יחד חכמי ישראל והם: רבי יהודה בר אלעאי, רבי יוסי ורבי שמעון בר יוחאי, וישב איתם גם יהודה בן גרים. פתח רבי יהודה ואמר: "כמה נאים מעשיהם של אומה זו (הרומאים): תקנו שוקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות!" רבי יוסי שתק ולא הגיב מאומה. נענה רבי שמעון בר יוחאי ואמר: "כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמם: תקנו שוקים - להנאתם ולטובתם, תקנו מרחצאות - לעדן בהם עצמם, תקנו גשרים - ליטול בהם מכס".

הלך יהודה בן גרים וסיפר את הדברים לקרוביו וידידיו, ומתוך כך נודע הדבר גם למלכות. יצא דבר המלכות וגזרתם על כל המשתתפים באסיפה, כדלהלן: רבי יהודה ששיבח את הרומאים - יתעלה ויהיה ראש המדברים בכל מקום. רבי יוסי ששתק - יגלה לציפורי. רבי שמעון שגינה את המלכות - יהרג. כאשר נודע הדבר לרבי שמעון, ברחו הוא ובנו רבי אלעזר מביתם והתחבאו בבית המדרש. כל יום היתה אשתו מביאה להם לבית המדרש פת לחם וכד של מים לסעוד את לבם. כאשר גברו החיפושים, חשש רבי שמעון שמא יתגלה מחבואם, ואמר לבנו: חושש אני שמה יגלו את מקום מחבואם, חייבים אנו להסתתר במקום אחר. יצאו רבי שמעון ובנו מבית המדרש וברחו אל מחוץ לעיר, והתחבאו במערה בכפר פקיעין אשר בגליל העליון. שם נעשה להם נס גדול, ונברא להם בפתח המערה עץ חרובים ומעין מים, מהם

אכלו ושתו רשב"י ובנו כל ימי היותם במערה. היה זה נס בתוך נס, כיון שעץ החרוב אינו טוען פירות אלא לאחר שבעים שנה, ואילו כאן הוציא פירות בו במקום. ועוד מנפלאות העץ, שאף על פי שהיה עץ של חרובים, היה נהפך בכל ערב שבת לאילן של תמרים. בזמן ששהו במערה היו פושטים את בגדיהם כדי שלא יתבלו, והיו יושבים עד צווארם מכוסים בחול, כשהם לומדים ועוסקים בתורה. רק בשעת התפילה לבשו את בגדיהם והיו מתפללים בהם, ולאחר מכן שוב היו פושטים את בגדיהם, מתכסים בחול וממשיכים ללמוד. שנים עשרה שנים רצופות ישבו רבי שמעון ובנו במערה, ואף אחד לא ידע על מקום מחבואם וזלת אליהו הנביא, שהיה בא אליהם פעמיים בכל יום ולומד עימם. באותו הזמן הגיע רבי שמעון למדרגותיו הנשגבות, שם נתגלו לו סתרי תורה ורוין דרוין, ואחר שיצאו מהמערה גילה אותם לבני החבריא, וכמו שהעיד רבי יוסי, שמיום בו עזב רבי שמעון את המערה, לא היה דבר שנעלם מהחברים, והסודות העליונים ביותר נתגלו להם בבהירות כה גדולה, כאלו נתנו באותה שעה מהר סיני.

לאחר שעברו שנים עשרה שנה, מת המלך והגזרה נתבטלה, אלא שלא היה מי שיודיע לרבי שמעון בר יוחאי, מאחר שלא ידעו היכן הוא נמצא. בא אליהו ועמד על פתח המערה ואמר: מי יודיע לבן יוחאי שהמלך מת וגזרותיו נתבטלו? שמעו זאת רבי שמעון ובנו ויצאו מן המערה. בצאתם מן המערה ראו בני אדם כשהם חורשים וזורעים. התפלא רבי שמעון על העולם שנוהג כמנהגו, ואמר: כיצד מניחין הללו חי עולם ועוסקים בחיי שעה? מרוב קדושתם ופרישותם מחיי העולם הזה, כל מקום שנתנו בו עיניהם - מיד נשרף! יצאה בת קול ואמרה להם: יצאתם מן המערה כדי להחריב את עולמי? חזרו למערכתכם!

הלכו רבי שמעון ובנו וחזרו למערתם, וישבו שם שנים עשר חודשים נוספים. נענה רבי שמעון ואמר: כבר נענשנו דינו, כי גם משפט רשעים בגיהנום אינו יותר משנים עשר חודש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערכתכם! כשיצאו מן המערה, פגשו בצייד שהיו בידו קשת וחץ ללכוד בהם צפרים. עמדו והבחינו, כי יש מהם נלכדים, ויש מהם שנמלטים מהחץ ואינו פוגע בהם. כששמע רבי שמעון בת קול מן השמים האומרת: "דימוס, דימוס!" (הצלה ושחרור), לא היתה הציפור נלכדת, וכשהקול יצא והכריז: "ספקולא!" נלכדה הציפור. פנה רבי שמעון אל בנו רבי אלעזר ואמר: - אם ציפור אינה יכולה להילכד אלא אם כן נגזר עליה מן השמים, נפש אדם בודאי שלא! אם כן למה לנו להיחבא?

משל ונמשל

אם בחקתי תלכו וגו'

כל טובות העולם הזה מותנות בקיום התורה והמצוות, אלם אדם הנהנה מהעולם הזה ואנו חפץ בקיום המצוות, הרי שהוא אוכל עולמו בחייו, ואף אם עשה מעשה מצוה זה או אחר, נחשב לו נדבר כניכוי שכרו.

משל למה הדבר דומה: לעשיר שהיתה לו בת כלילת המעלות, ואביה חיפש לו חתן מופלג בתורה ובמידות, אחר יגיעה מצא בחור בעל מעלות יחיד ומיוחד. אביו של הבחור גר בעיר רחוקה, שלח העשיר את מרכבתו ההדורה להביא את האב אל עירם, כדי לסיים את השידוך למזל טוב. כאשר הגיע אביו של החתן ונפגש עם אבי הכלה, נמלך בדעתו ומסיבה כלשהי לא הסכים לשידוך. ראה העשיר כי אבי החתן אינו מסכים לשידוך, החליט לשדך אותו בממון, ולחש על אוננו כי מלבד סכום הנדוניה שיתן בעין יפה לבני הזוג, בדעתו לתת עוד ארבע מאות זוז לאבי החתן. למרות ההצעה המפתה נשאר אבי החתן בסירובו ולא הסכים לשידוך. כאשר ראה אבי הכלה כי כן, פנה אל הבחור עצמו, ועד מהרה סיכמו שניהם על השידוך למזל טוב ללא הסכמת אבי החתן. לאחר חתימת שטר התנאים בא אבי החתן אל העשיר וביקש ארבע מאות זוז כפי שהובטח לו ענה העשיר: לא ולא! אמת כי הבטחתי לך סך זה, אולם רק כדי לזרז אותך להסכים לשידוך, אך עתה כבר נחתם השידוך למזל טוב ללא הסכמתך, ועכשיו מה לי ולך?

והנמשל: הקדוש ברוך הוא עשה כביכול שידוך עם בני ישראל, אלא שעיקר השידוך הוא עם הנפש החפצה בקיום המצוות. אמנם, הנפש עומדת ביד הגוף, וכל מצווה שתחפוץ לקיים, עליה לבקש תחילה את רשות הגוף שיתרצה ויטכים לדבר, הנפש צריכה את רצון הרגליים ללכת אל בית המדרש, ואת הסכמת הידיים ללבוש ציצית ולהניח תפילין וכדומה. על כן אם הגוף מסכים ברצון, מן הראוי לתת לו מעט שכר בעולם הזה על שהסכים לרצונותיה של הנפש. אולם אם הגוף אינו חפץ בכך, על פי דין ראוי לו שלא יינה מן העולם הזה כלל וכלל, אם אכן נהנה, ידע כי מכלה הוא את מעט שכרו השמור לו לעולם הבא.

(המגיד מדובנא זיע"א)

לאחר שיצאו מן המערה, ראה רבי אלעזר כי האנשים עוסקים בהבלי העולם הזה ואינם עוסקים בתורה, היה רבי אלעזר מעניש אותם ורבי שמעון מרפא אותם. אמר לו רבי שמעון לבנו: בני, די לעולם אני ואתה, שאנו עוסקים בתורה!

בערב שבת עם חשכה ראו וקן אחד כשהוא מחזיק בידו שתי חבילות של הדסים וממהר לביתו. שאלו אותו: למה לך חבילות אלו? אמר להם: לכבוד שבת הבאתי אותן, להריח בהן! שוב שאלו אותו: למה לך שתיים ואין די לך באחת? אמר להם: שתי אלו, אחת כנגד "זכור" ואחת כנגד "שמור"! אמר לו רבי שמעון לבנו: בוא וראה כמה חביבות הן המצוות על עם ישראל! ושניהם שמחו מאד על שמצאו בדרכם יהודי יקר זה. אז נתיישבה ונחה דעתם, ויותר לא הקפיד רבי אלעזר.

לאחר שיצאו מהמערה היו רבי שמעון ובנו תשושי כח וכל גופם העלה חבורות ופצעים. כששמע חתנו רבי פינחס בן יאיר שכבר יצאו מן המערה, הלך לקראתם לקבל את פניהם, והביאם לטבריא כדי לרוחץ שם בחמי טבריא. הכניסם לבית המרחץ והיה סך ורוחץ את גופם במים ובשמן. ראה רבי פינחס שכל גופם מלא סדקים ובקעים, מחמת החול שישבו בו במשך שלש עשרה שנים. התחיל רבי פינחס לבכות מרוב צער, ונשרו הדמעות על פצעיו של רבי שמעון והכאיבו לו מאד. אמר לו רבי פינחס: אוי לי שראיתי אותך פצוע ומוכה! אמר לו רבי שמעון: אשריך שראיתני בכך, שאלמלא ראית אותי כן, לא היית מוצא בי כל כך הרבה תורה! וספרו לנו חכמינו ז"ל, שאמנם גם לפני שיצא רבי שמעון אל המערה היה גדול מאד בתורה, אך לפני היות רבי שמעון במערה - כאשר היה מקשה איזה קושיה תוך לימודו, היה רבי פינחס מתרץ לו ועונה שנים עשר תירוצים, ועכשיו לאחר שיצא מן המערה - כשהיה רבי פינחס מקשה קושיה, היה רבי שמעון מתרץ לו עשרים וארבעה תירוצים על קושייתו!

לאחר שרחצו את גופם בחמי טבריא, עלתה להם ארוכה: פצעיהם נתרפאו וגופם התחזק והחלים. פעם אחת, בלכתו בדרך, פגש רבי שמעון בר יוחאי את יהודה בן גרים - אותו אדם אשר לא שמר את מוצא פיו, ומשום כך נאלצו רבי שמעון ובנו להסתתר במערה. התפלל רבי שמעון ואמר: "עדיין נמצא זה בעולם?" נתן בו רבי שמעון את עינו והביט בו בהקפדה - ומיד נעשה יהודה, ערימה של עצמות.

צ'ין אדם לחברו

ביומו תתן שכרו

מסופר: פעם קנתה הרבנית של הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין השרף מבריסק זיע"א סחורה, וסבל הביאה לביתה. לעת ערב נשא רבי יהושע לייב עיניו וראה את הצרור, שאל את הרבנית כמה שילמה לסבל? ואמרה לו: "עבור משא כזה מגיע לו יותר" פסק רבנו מיד. הוציא את הסכום העודף וביקש מבן ביתו לאתר את הסבל עוד הלילה, כדי לקיים מצות עשה של "ביומו תתן שכרו" ולא לעבור על לאו של "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר". וכדי שלא לעשוק חלילה ולקפח שכר שכיר. תמהה הרבנית ואמרה כי להשערתה שילמה לסבל מהיר הוגן, ועובדה היא שהסבל קבלו בתודה והלך לדרך בלא שמץ תרעומת. והוסיפה ושאלה: "הרב הרי יושב ולומד תורה יומם ולילה, ומנין לו לקבוע מה גובה שכרו של סבל בשוק עבור חבילה כזו או אחרת?" חייך הגאון מבריסק והשיב: "וכי חדשות הן בעיניך, אדם מישראל מקדיש בהמה טמאה שאינה ראויה להקרבה, מה נאמר בה? "והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן אותה" (ויקרא כ"ז י"א). הכהן משרת ה' בבית מקדשו הוא מורה משפטיו ליעקב ותורתו לישראל, מנין לכהן ידיעה בערכו של גמל או חמור? ועוד כתוב "ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לה' והעריכו הכהן כאשר יעריך אותו

הכהן כן יקום" (ויקרא כ"ז י"ד). מאימתי נעשה הכהן שמאי של נכסי דלא ניידי? אלא מאי, כשהדבר נוגע להלכה מעניקים לו מן השמים חכמה ותבונה. אף כאן נוגע הדבר להלכה ומן השמים מאירים עיניו של אדם.

להימנע מכינוי גנאי

מספרים על הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובצא זיע"א, ששמע פעם אדם אחד פונה לחברו שהיה חיגר, ואמר לו "חיגר בא הנה". פנה אליו רבי יהושע ואמר לו: מי התיר לך להעליבו? אמר לו הכל קוראים לו כך, אמר לו הרבי ומה בכך? הרי הגיהנום די רחב להכיל את כל האנשים האלו.

זהירות מאבק לשון הרע

מסופר על הגה"צ רבי יהודה צדקה זיע"א שישב פעם וכתב מכתב ארוך וחשוב בענייני ציבור, והיה חוכך בדעתו בנוגע לשורה אחת, אם אין בה אבק לשון הרע חלילה, והתקשה לנסח את השורה בסגנון אחר ממה שכתב. נמנע רבי יהודה לשלוח את המכתב, ופנה לגאון הצדיק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, וביקש ממנו שהוא ינסח מחדש את השורה הנ"ל, ואמר: לי יש נגיעה בעניין זה, מוטב ששורה זו יכתוב מר כפי שיבין מדעתו וכך עשה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש י"ז אייר הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע ביהודה-תקנ"ג) הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל (דגל מחנה אפרים - תק"ס) הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר-תקצ"א)

יום ראשון י"ח אייר

רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א) רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)

יום שני י"ט אייר

רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנברג (מהר"ם מרוטנברג - ה"א נ"ג) הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף (תקע"ה)

יום שלישי כ' אייר

הרה"ק רבי מרדכי מטשערנובל ב"ר מנחם נחום (תקצ"ג)

יום רביעי כ"א אייר

הרה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי מפרעמיסלא ב"ר יעקב (רזא מהימנא - תקמ"ג)

יום חמישי כ"ב אייר

הרה"ק רבי מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטין ב"ר ישראל מרוזין (תרנ"ד) הרה"ק רבי שדלמה אליעזר אליפנדרי ב"ר יעקב (שורת הסבא קדישא - תר"צ)

יום שישי כ"ג אייר

הרה"ק רבי יהושע מדינוב ב"ר אריה לייב (תלמיד הקדושת לוי - תקצ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

פרפראות

פעם הגיע הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א אל הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב (יומא דהילולא י"ט אייר), ורבי נפתלי היה לבוש קאפטן שהיה תפור כמו הקפטין של לבושי ארץ ישראל. והר"מ לא רצה ליתן לו שלום. אמר לו הרב מראפשיץ שגם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב הלכו בלבוז כזה, וכתוב במדרש כי בגדיו של אדם הראשון היה קצרים מלמעלה ורחב מלמטה, וזהו הקפטין של ארץ ישראל, אז נתפייס רמ"מ ונתן לו שלום.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי מנחם מענדל מרימינוב
ב"ר יוסף זיע"א

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222